

بودجه ۱۴۰۳ : آثار بر بنگاهها

بهمن ماه ۱۴۰۲

فرایند تهیه بودجه ۱۴۰۳ و بررسی در مجلس شورای اسلامی

بودجه سال ۱۴۰۳ در دو بخش (مرحله) تقدیم مجلس شورای اسلامی می شود:

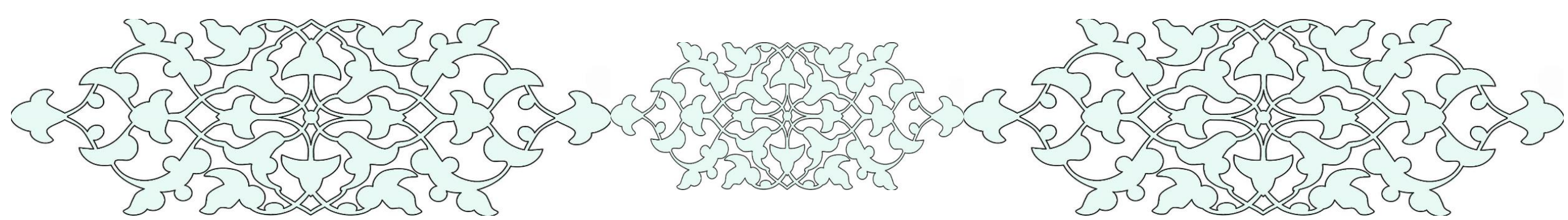
بخش اول) احکام، سقف منابع، سقف واگذاری دارایی های مالی و سرمایه ای، منابع هدفمندی یارانه ها و مفروضات
بخش دوم) جداول تفصیلی (پس از تصویب و ابلاغ بخش اول)

بخش اول با حداقلی از اطلاعات تقدیم شده است.

با توجه به آنکه احکام بودجه در بخش اول هم شامل سمت منابع و هم شامل سمت مصارف می شد، لذا در طول دوره بررسی بدون آنکه ترکیب مصارف به مجلس ارائه شده باشد، تصمیمات مختلف که بار مالی دارند، اخذ شد.

منظر آمار و ارقام کلان

منابع و مصارف عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۳

ارقام به هزار میلیارد تومان

رشد نسبت به عملکرد ۱۴۰۲ (درصد)	رشد نسبت به قانون ۱۴۰۲ (درصد)	لایحه ۱۴۰۳		قانون ۱۴۰۲				شرح
		سهم (درصد)	رقم	عدم تحقق	پیش بینی عملکرد	سهم (درصد)	رقم	
۵۷.۷	۴۲.۱۴	۶۱	۱۴۹۸.۳	۱۰۴	۹۵۰ (۹۰ درصد تحقق)	۵۰.۶	۱۰۵۴.۱	درآمدها
۲۸.۹	-۱۱.۹۸	۲۶	۶۴۴.۵	۳۰۰	۴۰۰ تا ۵۰۰ (۶۸ درصد تحقق)	۳۵.۲	۷۳۲.۲	واگذاری دارایی های سرمایه ای
۵۹.۶	۷.۸۰	۱۳	۳۱۹.۱	۹۶	۲۰۰ (۶۷ درصد تحقق)	۱۴.۲	۲۹۶	واگذاری دارایی های مالی
۴۹.۲	۱۸.۲۳	۱۰۰	۲۴۶۲	۵۰۰	۱۶۵۰-۱۵۵۰ (۷۹ درصد تحقق)	۱۰۰	۲۰۸۲.۳	جمع
۳۸.۷	۲۲.۲۸	۷۳.۳	۱۸۰۳.۷	۱۷۵	۱۳۰۰ (۸۸ درصد تحقق)	۷۰.۸	۱۴۷۵	هزینه ها
۵۰.۰	♦	۱۵.۲	۳۷۵	۱۲۵	۲۵۰ (۶۶ درصد تحقق با فرض عدم واریز بخشی از منابع صندوق توسعه ملی)	۱۸.۰	۳۷۵	تملك دارایی های سرمایه ای
۱۳.۳	۱۳.۳۲	۱۱.۵	۲۸۳.۳	۰	۲۵۰ (۱۰۰ درصد تحقق)	۱۲.۰	۲۵۰	تملك دارایی های مالی
۳۶.۹	۱۷.۲۴	۱۰۰	۲۴۶۲	۳۰۰	۱۸۰۰ (۸۶ درصد تحقق)	۱۰۰	۲۱۰۰	جمع

منابع عمومی

مصارف عمومی

درآمدها در لایحه بودجه ۱۴۰۳

ارقام به هزار میلیارد تومان

رشد	لایحه ۱۴۰۳		قانون ۱۴۰۲		شرح
	سهام	رقم	سهام	رقم	
۴۲.۱	۱۰۰	۱۴۹۸.۳	۱۰۰	۱۰۵۴	درآمدها
۴۹.۸	۷۴.۹	۱۱۲۲	۷۱.۱	۷۴۸.۹	☒ <ul style="list-style-type: none"> درآمدهای مالیاتی
-۲.۱	۹.۵	۱۴۲.۵	۱۳.۸	۱۴۵.۴	<ul style="list-style-type: none"> مالیات بر واردات (حقوق ورودی)
۷۶.۵	۴.۰	۶۰	۳.۲	۳۴	<ul style="list-style-type: none"> سود سهام شرکت‌های دولتی
۲۷.۴	۱.۳	۲۰	۱.۵	۱۵.۷	<ul style="list-style-type: none"> مالکیت دولت در بخش ارتباطات
۱۳.۴	۳.۷	۵۵	۴.۶	۴۸.۵	<ul style="list-style-type: none"> بهر مالکانه و حقوق دولتی معادن
۷۵	۳.۱	۴۶.۵	۲.۵	۲۶.۵	<ul style="list-style-type: none"> درآمد حاصل از فروش کالا و خدمات
۵۰	۳.۵	۵۲.۳	۳.۳	۳۴.۸	<ul style="list-style-type: none"> سایر درآمدها

سهام درآمدهای مالیاتی از منابع عمومی دولت: سال ۱۴۰۲، ۳۶ درصد و سال ۱۴۰۳ حدود ۴۵.۵ درصد

نکات مهم لایحه بودجه ۱۴۰۳

سهم مالیات‌ها در تامین منابع دولت افزایش یافته است.

✓ سهم درآمدهای مالیاتی از منابع عمومی دولت: **۴۵.۵ درصد**

✓ رشد قابل توجهی همه پایه های مالیاتی:

▪ رشد مالیات اشخاص حقوقی: **۵۳.۵ درصد**

▪ رشد مالیات بر درآمدها: **۳۳.۳ درصد**

▪ رشد مالیات بر ثروت: **۳۲.۸ درصد**

▪ رشد مالیات بر کالاها و خدمات: **۵۴.۵ درصد**

تغییرات مجلس در منابع و مصارف عمومی دولت در بودجه ۱۴۰۳

افزایش ۱۰۰ همت درآمدهای مالیاتی

(درآمدهای مالیاتی در اثر این تغییر، بیش از ۶۳ درصد نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۲ افزایش پیدا خواهد کرد).

افزایش ۱۰۰ همت هزینه های جاری

مبنای محاسبه درآمدهای نفتی و ارزی در بودجه ۱۴۰۳

مقدار صادرات نفت خام و میعانات گازی: ۱ میلیون و ۳۵۰ هزار بشکه در روز

قیمت هر بشکه نفت: ۶۵ یورو

مقدار صادرات گاز طبیعی: ۱۱ میلیارد متر مکعب در سال

فروض محاسبه درآمدهای نفتی - قیمت صادراتی هر متر مکعب گاز طبیعی: ۰.۲۹ یورو

نرخ ارز تسعیر یورو به ریال: ۳۱۰۰۰ تومان

سهم صندوق توسعه: ۴۵ درصد سهم شرکت نفت / گاز: ۱۴.۵ درصد

واردات کالاهای اساسی: ۱۳.۶ میلیارد یورو کل واردات: ۵۷.۳ میلیارد یورو

نکات مهم لایحه بودجه ۱۴۰۳

در یک ارزیابی کلی می توان گفت هدف اصلی دولت، تراز کردن منابع و مصارف خود در سال ۱۴۰۳ بوده و لایحه بودجه ۱۴۰۳، انقباضی بسته شده است.

اتکای بودجه دولت به منابع حاصل از صادرات نفت و گاز کاهش یافته است.

نکات مهم لایحه بودجه ۱۴۰۳

دولت قصد استفاده گسترده از محل اوراق برای تأمین مالی را همچون سنوات گذشته ندارد.

✓ وابستگی منابع عمومی به فروش انواع اوراق مالی و اسلامی: ۱۰.۳ درصد

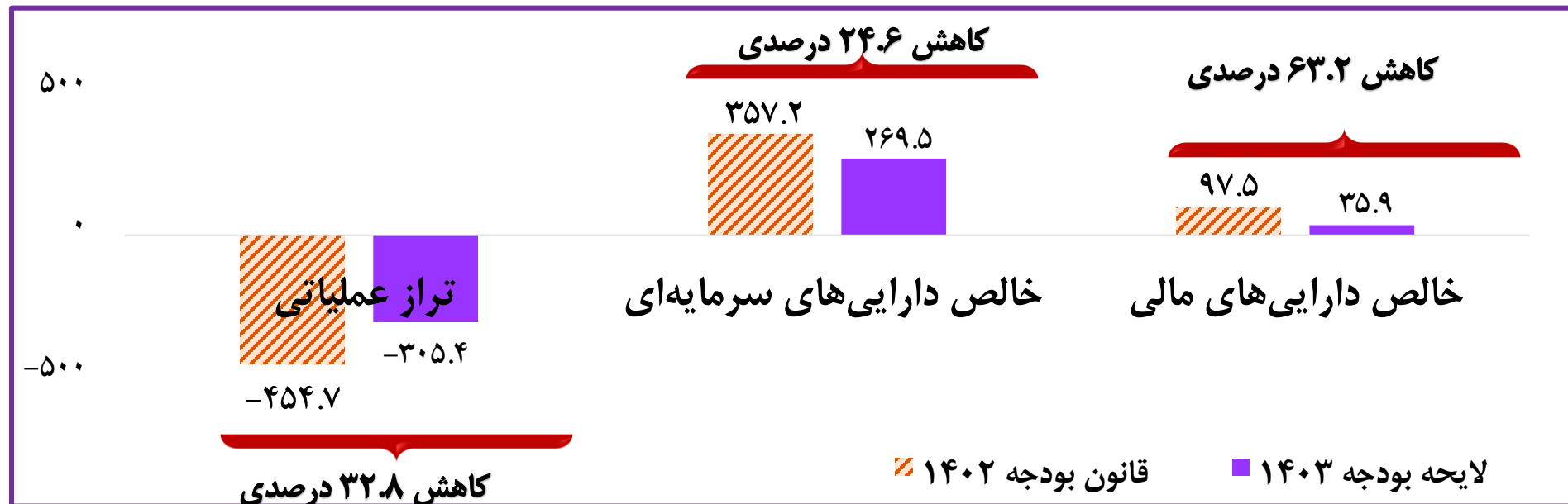

کاهش کسری تراز عملیاتی در مرحله تهیه و تنظیم بودجه، حاکی از این واقعیت است که دولت سعی

دارد هزینه‌های خود را مدیریت کند. اما این مدیریت به قیمت فشار مضاعف به خانوارها و بنگاه‌ها

است.

۴- منابع هدفمندسازی یارانه‌ها

منابع هدفمندسازی یارانه‌ها به شرح جدول شماره (۶) می‌باشد.

جدول شماره (۶): منابع هدفمندسازی یارانه‌ها در سال ۱۴۰۳

مبالغ میلیارد ریال

عنوان	*۱۴۰۲	۱۴۰۳	رشد (درصد)
منابع	۶,۸۹۸,۴۲۰	۷,۵۸۸,۰۰۰	۱۰

* مبلغ مصوب سال ۱۴۰۲ با افزودن منابع حاصل از فروش داخلی و صادرات محصولات فرعی گاز (توضیحات ذیل

جدول تبصره ۱۴) درج شده است.

جمع بندی کلیات لایحه بودجه ۱۴۰۳

لایحه بودجه ۱۴۰۳ مبهم است و تصویر روشنی از سیاست های اقتصادی دولت برای سال ۱۴۰۳ را به فعالان اقتصادی نمی دهد.

لایحه بودجه ۱۴۰۳ فشار مضاعفی بر بخش مولد اقتصاد کشور تحمیل خواهد کرد:

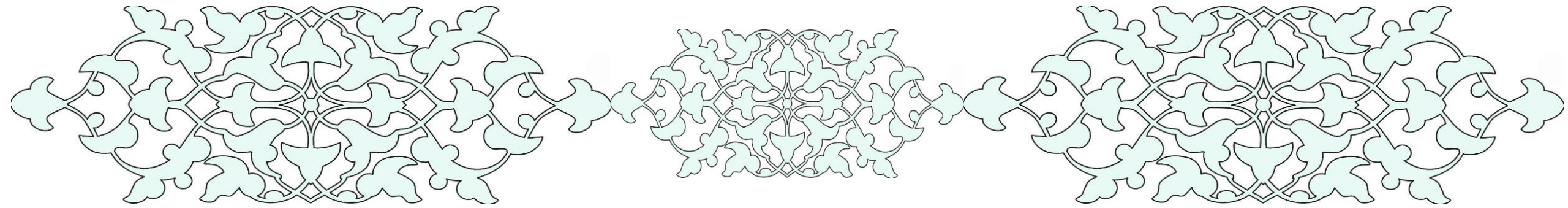
▪ مالیات های بخش تولید و خانوارها در شرایط رکود تورمی افزایش پیدا کرده است که آثار رکودی بیشتر را به همراه خواهد داشت.

▪ چنانچه همانند سال ۱۴۰۲ دولت سیاست پولی سختگیرانه را درپیش گیرد و از طرف دیگر بخش مهمی از منابع بانکی را به خود اختصاص دهد، منابع کافی و به موقع برای تامین سرمایه در گردش و سرمایه گذاری جدید برای بخش تولید در دسترس نخواهد بود.

ظرفیت های ایجاد رشد اقتصادی در کشور در اثر محدودیت های خارجی و عدم وجود منابع لازم برای سرمایه گذاری جدید محدود است.

سیاست‌های مهم لایحه بودجه ۱۴۰۳

افزایش نرخ تعرفه خدمات دولتی

بند (پ) تبصره ۳

به دولت اجازه داده می‌شود تعرفه خدمات دولتی دستگاه‌های اجرایی را به پیشنهاد دستگاه‌های ذیربط و تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور متناسب‌سازی نماید.

▪ به منزله افزایش قیمت خدمات دستگاه‌های مربوطه و ایجاد بار هزینه‌ای غیرقابل پیش‌بینی برای خانوارها و بنگاه‌های اقتصادی است.

آثار و پیامدها

عدم استرداد مالیات و عوارض ارزش افزوده کالاهای نفتی

بند (الف) تبصره ۶

مالیات و عوارض موضوع کالاهای بند «الف» ماده (۲۶) قانون مالیات بر ارزش افزوده، به عنوان جزئی از قیمت تمام شده این کالاها منظور می شود و قابل استرداد نمی باشد.

- این بند با عدم استرداد مالیات و عوارض گاز طبیعی و گاز مایع خوراک به شرکت های پتروشیمی، سالانه بیش از ۲۰۰ میلیون دلار به تولیدکنندگان محصولات پتروشیمی به ویژه تولیدکنندگان متانول تحمیل خواهد کرد و حاشیه سود برخی از شرکت های پتروشیمی را از بین خواهد برد.
- هزینه تمام شده محصولات تولیدی در صنایع پتروشیمی، پالایش نفت، تولید قیر و سایر شرکتهای استفاده کننده از فرآورده های نفتی و گاز نظیر فولاد و افزایش خواهد داد و کاهش سود آوری این صنایع را در پی خواهد داشت.
- طرح های مختلفی که بر اساس خوراک گاز طبیعی و گاز مایع برنامه ریزی شده اند (به ویژه طرح های تأمین پروپیلن کشور)، با افزایش ۱۵ درصدی هزینه خوراک خود از اجرای طرح منصرف خواهند شد.

آثار و پیامدها

افزایش میزان درآمد ابرازی مشمول مالیات اشخاص نسبت به سال قبل، از 10% به 40% جهت برخورداری از کاهش 1% تا 5% نرخ مالیات

بند (ب) تبصره ۶

عبارت ده درصد (10%) موضوع تبصره (۷) ماده (۱۰۵) و تبصره ماده (۱۳۱) قانون مالیات‌های مستقیم به چهل درصد (40%) تغییر می‌کند.

- افراد کمتری مشمول تخفیف مالیاتی این بند شوند.
- نیاز بنگاه‌ها برای تامین مالی از بانکها که خود درگیر کمبود منابع هستند، افزایش می‌یابد و به این ترتیب افزایش نرخ تامین مالی و در نتیجه افزایش قیمت تمام شده بنگاه‌ها رقم می‌خورد (افزایش تورم)
- این بند باعث تخلیه بنیه مالی بنگاه‌ها و شناسایی و توزیع سود موهومی توسط شرکت می‌شود که دولت از آن مالیات می‌گیرد.

آثار و پیامدها

دسترسى سازمان امور مالياتى به حساب موديان و توقيف و برداشت از حساب بدهكاران مالياتى

بند (ث) تبصره ۶

به منظور جلوگیری از فرار مالیاتی و وصول بهموقع درآمدهای مالیاتی، بانک مرکزی ج.ا.مکلف است ضمن ایجاد دسترسی برای سازمان امور مالیاتی کشور به سامانه‌های موجود از جمله (سیاق و سرآمد) و حسب درخواست سازمان امور مالیاتی کشور، نسبت به توقیف و برداشت از حساب یا حساب‌های بدهکاران مالیاتی به صورت سیستمی و برخط بر اساس سامانه‌های موجود اقدام نموده و وجوه مربوط را به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز نماید.

▪ مفاد این بند، بر خلاف منافع ملی و مصالح کشور است و به شدت دید بخشی (وصول درآمدهای مالیاتی) دارد. چرا که حساب بنگاه اقتصادی که در حال حاضر به سبب شرایط بد اقتصادی، مجبور به نسبه‌فروشی است و عملاً اصل پول را با وقفه‌های زمانی وصول می‌کند و نیز به دلیل پایین آمدن قدرت خرید مصرف‌کنندگان، فروشش کاهش یافته است، قبل از پرداخت هر دین دیگری از جمله پرداخت حقوق و دستمزد نیروی کار، پرداخت به طلبکاران بابت خرید مواد اولیه و پرداخت بابت اقساط وام بانکی، به نفع سازمان امور مالیاتی توقیف خواهد شد. در واقع، **دولت حاضر است فعالیت‌های اقتصادی را متوقف کند تا بدهی خود را وصول نماید.**

▪ دسترسی سازمان امور مالیاتی به حسابهای سیاق و سرآمد دارای قانون دائمی است و لذا ضرورتی به تصویب این بند در لایحه بودجه نیست.

آثار و پیامدها

اثبات درآمدی نبودن جمع مبلغ و دفعات واریزی بیش از مقدار مصوب شورای پول و اعتبار به حسابهای غیر تجاری هر شخص حقیقی توسط مودی

بند (ج) تبصره ۶

در صورتی که جمع مبلغ و دفعات واریز به حسابهای غیر تجاری هر شخص حقیقی در هر ماه، از جمع مبلغ و دفعات واریزی که تا پایان اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳ توسط شورای پول و اعتبار تعیین می شود، بیشتر باشد، اثبات درآمدی نبودن تراکنشها و ارائه اسناد و مدارک **به عهده صاحب حساب** می باشد. منظور از حساب غیر تجاری، حسابی است که نزد سازمان امور مالیاتی کشور به عنوان حساب مرتبط با فعالیت مؤدی ثبت نشده باشد.

افزایش یک واحد درصدی (۱٪) نرخ مالیات بر ارزش افزوده

بند (س) تبصره ۶

در سال ۱۴۰۳ نرخ مالیات بر ارزش افزوده موضوع ماده (۷) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰ به میزان یک واحد درصد (۱٪) افزایش یابد. متناسب سازی حقوق بازنشستگان لشگری و کشوری و والدین معظم شهدا در سقف منابع حاصل از این بند انجام می شود.

▪ در شرایط فعلی اقتصاد کشور (رکود تورمی مزمن، تشدید کاهش قدرت خرید خانوار، تعمیق فقر و نابرابری)، افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده که مالیات تنازلی است وضع فعلی را بدتر کرده و منجر به تشدید رکود تورمی و نابرابری موجود خواهد کرد.

▪ به دلیل عدم استرداد مالیات بر خرید نهاده‌ها، قیمت تمام شده کالاهای، اعم از معاف و غیرمعاف در نهایت افزایش خواهد یافت و دهک‌های پایین، نسبت بالاتری از درآمدشان را به دلیل این مالیات از دست خواهند داد و بار مالیاتی بالاتری به طبقات آسیب‌پذیر و دهک‌های درآمدی پایین تحمیل خواهد شد.

آثار و پیامدها

بند (ث) تبصره ۸

خرید تضمینی گندم توسط شرکت مباشر دولتی در سال ۱۴۰۳ صرفاً در سقف مصارف یارانه‌ای نان صورت می‌گیرد. هرگونه فروش آرد یارانه‌ای برای سایر مصارف ممنوع بوده و این گروه از مصرف‌کنندگان باید نسبت به خرید گندم مورد نیاز خود به قیمت تضمینی با اولویت سازوکار کشت قراردادی از کشاورزان اقدام نمایند. آیین‌نامه اجرایی این بند با پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت جهاد کشاورزی حداکثر تا پایان فروردین به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

کاهش نرخ حقوق گمرکی کلیه ماشین آلات و تجهیزات از ۴ درصد به ۲ درصد

جز (۱) بند (الف) تبصره ۹

حقوق گمرکی کلیه ماشین آلات و تجهیزات (با رعایت ماده (۳) قانون جهش تولید دانش بنیان مصوب ۱۴۰۱)، قطعات، مواد اولیه و واسطه‌ای تولیدی را به دو درصد (۲٪) کاهش دهد.

- کاهش ۲ واحد درصدی حقوق گمرکی واردات ماشین آلات و مواد اولیه خطوط تولید به معنای **افزایش ۱ واحد درصدی حقوق گمرکی اقلام فوق نسبت به سال ۱۴۰۲ است.**
- نقدینگی مورد نیاز بخش‌های تولیدی به واسطه **جهش‌های ارزی مکرر و شرایط تورمی اقتصاد کشور**، برای ثبت سفارش مواد اولیه و ماشین آلات مورد نیاز خطوط تولید و جبران استهلاک و سرمایه‌گذاری‌های جدید نسبت به قبل از سال ۱۳۹۷ چند برابر شده است.

آثار و پیامدها

کاهش حقوق گمرکی و مالیات بر ارزش افزوده واردات کالاهای اساسی و دارو

جز (۲) بند (الف) تبصره ۹

حقوق گمرکی و مالیات ارزش افزوده واردات کالاهای اساسی، دارو، ملزومات مصرفی پزشکی و شیرخشک مخصوص اطفال را به یک درصد (۱٪) درصد کاهش دهد.

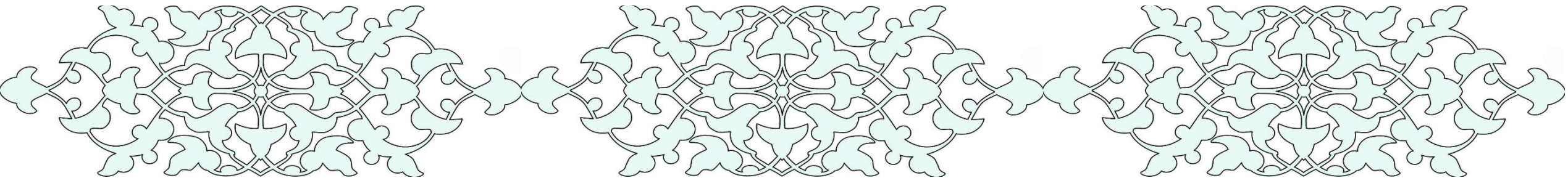
فهرست کد تعرفه‌های موضوع این بند یک ماه پس از ابلاغ قانون و بر اساس پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

در لایحه بودجه هیچ گونه تخفیفی نسبت به نرخ ۲۵ درصدی مالیات عملکرد سال ۱۴۰۲ اشخاص حقوقی، در نظر گرفته نشده است.

اثر احتمالی سیاست های اقتصادی در سال ۱۴۰۳ بر بخش حقیقی

سیاست	پیامد برای بخش حقیقی اقتصاد	دلایل
مالی	رکودی	افزایش مالیات ها و کاهش قدرت خرید مخارج دولت و مردم
ارزی	نامشخص - اگر مانند ۱۴۰۲ باشد نتیجه کاهش انگیزه های صادراتی خواهد بود. (رکودی)	با توجه به افزایش هزینه های تولید در داخل متناسب با تورم داخلی و مقررات مربوط به پیمان سپاری ارزی، دشواری نقل و انتقال ارز و هزینه های مترتب بر آن، انگیزه های صادراتی کاهش خواهد یافت.
پولی	نامشخص - اگر مانند ۱۴۰۲ باشد نتیجه کاهش منابع در دسترس برای بنگاهها و افزایش نرخ تامین منابع خواهد بود. (رکود تورمی)	کسری بودجه دولت و استفاده از منابع بانکی برای تامین آن موجب کاهش منابع در دسترس برای بخش خصوصی و بنگاههای تولید خواهد شد. در ضمن طبعاً افزایش هزینه های مالی موجب افزایش قیمت تمام شده تولیدات خواهد شد.
انرژی	همانگونه که ذکر شد در عمل قیمت تمام شده، محصولاتی که از «نفت گاز، نفت سفید، نفت کوره، گاز طبیعی و گاز مایع» به عنوان ماده اولیه استفاده می کنند، افزایش خواهد یافت. درباره خوراک و همچنین سوخت بخش تولید هنوز سیاست روشن نیست. (تورمی)	افزایش قیمت تمام شده تولید

با شکر از توجه شما

